

ISLAYA

**Spravodaj klubu kaktusárov a sukulentárov ISLAYA
v Trnave - ZO SZZ**

1/2004

Arthrocerus spinosissimus HU328 (Buining & Brederoo) F. Ritter

Obsah

Úvodník ■ Blažej Strašifták	2
Výročná schôdza ■ Ing. Róbert Cipár	3
Hodnotiaca správa za rok 2003 ■ Mário Snopka	4 - 5
Správa o klubovej knižnici ■ Blažej Strašifták	5 - 6
Plán práce na rok 2004 ■ Mário Snopka	6
Pozvánka na výstavu ■ Mário Snopka	7
Kaktusy alkoholici? ■ Mário Snopka	8
Poznáte ich? ■ Mário Snopka	9 - 10
Sonda internetom ■ Mário Snopka	11
Ako to vidím ja ... ■ Ing. Róbert Cipár	12 - 14
Venezuela ■ Mário Snopka	15 - 18

Na titulnej strane: *Arthrocerus spinosissimus* HU328 k článku Poznáte ich?

Foto: Internet

Na poslednej strane: Foto galéria

Mammillaria therezae a

Mammillaria luethy

Foto a zbierka: Martin Mikuš

ISLAYA[©]

IV. ročník – 1/2004

Islaya[©] spravodaj Klubu
kaktusárov a sukulentárov
ISLAYA v Trnave

Redakčná rada:

Blažej Strašifták
Ing. Juraj Ladáni
Mário Snopka

Grafická úprava:

Mário Snopka

Tlač: Ing. Juraj Ladáni
Blažej Strašifták

Tlačené: marec 2004

islaya@atlas.sk

Správa o klubovom spravodaji Islaya

Blažej Strašífták

So spravodajom Islaya sme začali v našom klube v roku 2001. V publikačnej činnosti sme pokračovali aj v minulom roku a vydali sme štyri čísla.

Nešlo však všetko podľa našich plánov. Články ktoré sme chceli pre aktuálnosť uverejniť sme dostávali až na poslednú chvíľu. Pre menšie možnosti tlačenia spravodaja bolo posledné minuloročné číslo tiež vytlačené až v tomto roku.

Naši členovia až na výnimky, nám článkami veľmi neprispeli a najviac sa pri písaní činil opäť pán Snopka. Bolo vydaných niekoľko článkov s pestovateľskou tematikou a tam prispievali aj jednotliví členovia opisovaním vlastných skúseností.

Náš spravodaj má pomerne veľké problémy aj preto, že redakčná rada sa scvrkla na troch členov. Keďže je neúnosné, aby sa traja ľudia podieľali na tvorbe spravodaja takým objemom svojho voľného času, musíme pristúpiť k istým zmenám.

Ak chceme za takéhoto stavu pokračovať, nebudeme pravdepodobne vydávať štyri čísla ako doposiaľ. Mali sme k tejto téme aj stretnutie výboru klubu. To čo sme robili tento rok, bolo prepínanie síl. Možno by pomohla lepšia organizácia práce, ale ťažko niekoho prinútiť napísať článok do termínu, alebo robiť niečo, čo sám nechce. Táto práca vyžaduje ľudí, ktorých by takáto činnosť bavila a dokázali sa v nej realizovať. Je nás v klube len sedemnášť. Len niekoľko je schopných a ešte menej ochotných takúto činnosť robiť.

Naše snaženie ocenili niektorí odberatelia z Čiech. Chválili zlepšenie kvality spravodaja aj jeho vyváženosť. Žiaľ súčasného počtu čísiel sa asi budeme musieť vzdať, budeme robiť len v rámci svojich možností. Je potrebné preklenúť toto slabšie obdobie dúfajúc, že sa stav zlepší a nájdú sa aj u nás ľudia, schopnejší a ochotnejší.

Výročná schôdza

Ing Róbert Cipár

... Ako sme bilancovali.

Dňa 6.2.2004 sa uskutočnila výročná členská schôdza Klubu kaktusárov a sukulentárov „Islaya“ v Trnave, inak základnej organizácie SZZ. Predmetom jednania bolo zhodnotenie nášho celoročného snaženia a určenie nových mät v našej činnosti. Ako býva dobrým zvykom poverený členovia výboru vypracovali hodnotiace správy na všetky oblasti našej činnosti a zároveň navrhli program na rok 2004. Zo správ o činnosti nášho zoskupenia vyplýva, že predsavzatia na rok 2003 boli splnené. Zrealizovali sme už štvrtý ročník výstavy, klubový výlet i jesenné sympóziu. Úroveň uvedených podujatí výrazne stúpa. Potešujúca je najmä skutočnosť, že výstava a sympóziu sa pomaly ale iste stávajú súčasťou kaktusárskeho kalendára na Slovensku. V prípade výstavy nás teší i záujem širokej verejnosti. Zároveň nás úspech zaväzuje k snahe o udržanie kvality našich akcií. Pokiaľ sa budeme chcieť týmto spôsobom prezentovať i v budúcnosti, bude sa musieť zvýšiť angažovanosť jednotlivých členov v ich príprave. Úspešne sme pokračovali v publikačnej činnosti, svetlo sveta uzreli ďalšie čísla spravodaja i zopár nových článkov v časopise Kvety a záhrada. Okrem prezentovania sa navyše pristúpili sme i k skvalitneniu vlastnej klubovej činnosti. Snažíme sa o atraktivnosť klubových schôdzí, o ich tematické zameranie. Nie vždy sa nám to darí v požadovanej kvalite, bude však potrebné, aby si všetci členovia klubu uvedomili svoj podiel na činnosti. Klub

nieje miesto na pasívne absorbovanie pripraveného programu, predovšetkým je určený na sebarealizáciu každého z nás. Spôsob a formu si musí zvoliť každý sám. Myslím, že možností je dostatočné množstvo. Či už prednášková činnosť v rámci klubových schôdzí (stačí sa ohlásiť vopred), publikačná činnosť v spravodaji ISLAYA či v časopise Kvety a záhrada, pomoc pri organizovaní klubového výletu, výstavy či sympózia. Klub by mal byť miestom na prezentáciu našich názorov, postrehov a skúseností. Otvoreným diskusným fórom pre všetkých zúčastnených bez rozdielu veku a odbornosti. Len tak sa môže neustále zdokonaľovať v našej záľube. Rok 2003 je za nami, naše úspechy i neúspechy sú zachytené v hodnotiacich správach. Pred nami je rok 2004, snažme sa aby sme na jeho konci boli spokojní a neľutovali čas venovaný našej spoločnej práci.

Výročná schôdza Foto: Ing. Róbert Cipár

Hodnotiaca správa za rok 2003

Mário Snopka

Táto správa bola pripravená na základe plánu práce, určeného na rok 2003. po zhodnotení sa dá konštatovať, že plán bol splnený. Hlavnými bodmi boli klubové schôdze, pre všetkých členov zabezpečenie časopisov *Cactaceae* etc, *Kaktusy*, prípadne *Svět exotických rostlin*.

Dalšími bodmi boli: výstava kaktusov a sukulentov, klubový výlet a jesenné sympóziu v Trnave. Naďalej sme prispievali článkami do časopisu *Kvety a záhrada*, v čom mienime pokračovať. Schôdze sa konali v budove OV SZZ a ku koncu roka znova v budove KV SĐĽ. Januárová schôdza sa konala ešte v kultúrnom dome v Trakoviciach. Schôdza prebiehala v znamení prednášky ing. Richarda Maletiča z jeho cesty po juhozápade USA.

Účasť členov na schôdzach mierne poklesla. V závere roka sme mali 20 členov, čo je o dvoch menej ako minulý rok.

Niektorí naši členovia sa zúčastnili rôznych akcií iných klubov. Boli to predovšetkým: sympóziu v Bratislave, Prahe a Dvore Králové nad Labem.

Jednou z našich hlavných aktivít bola výstava kaktusov a sukulentov v Západoslovenskom múzeu v Trnave. Tento krát prebiehala počas dní otvorených dverí múzea. Bola to už v poradí 4 výstava nášho klubu. Tak ako v minulosti nám pomohol s dovozom rastlín a ich aranžovaním Mgr. Karas. Za čo sa mu musíme poďakovať. Túto výstavu navštívilo v priemere asi toľko ľudí ako minulý rok, s tým rozdielom, že piatok prišlo menej ľudí. Len nás zarmútila menšia účasť

škôl. Tento rok boli rastliny v nej zabezpečené na 100%. Poradenská činnosť bola na úrovni a návštevníci odchádzali s dobrým pocitom. OV SZZ informovalo o našej výstave ZO SZZ. Za čo im patrí poďakovanie.

Ďalšou akciou bol klubový výlet do okolia Brna. Výlet sa začal vybavovať trochu neskôr, čo zapríčinilo prehliadku menšieho počtu zbierok. Zúčastnilo sa na ňom 10 členov. Výlet trval dva dni a navštívili sme niekoľko pekných zbierok, kaktusársku výstavu v Hodoníne a mestčko Slavkov u Brna, kde sme boli ubytovaní. Šiesteho septembra sme pripravili pre kaktusársku verejnosť sympóziu pod názvom *Jesenné stretnutie kaktusárov v Trnave*, v poradí už štvrté. Tak ako minulý rok sa konalo v budove KV SĐĽ. Začiatok patril prezentácii substrátov vhodných pre kaktusy. Prednášky sme si vypočuli od p. Hanáčka z Brna o sukulentoch Jemenu a blízkeho východu. J. Procházka z Brna nám premietol dve prednášky, *Patagónske rastliny* a *Severná Argentína zameraná na rod *Gymnocalycium**. Pán Zatloukal z Přerova nás previedol celým rodom *Ariocarpus*. Počas celého podujatia prebiehala burza rastlín, literatúry a pomôcok. Každý si mal možnosť kúpiť knihu o mrazuvzdorných kaktusoch od samotného autora Ing. Gabriela Vereša aj s autogramom. Na toto podujatie prišlo o niečo viac ľudí ako minulý rok, ale niektorí sa zúčastnili len na rannej burze. Na prednáškach v sále nás bolo asi cez tridsať. Účastníci prišli z Nitry, Zvolena, Piešťan, Nového

Mesta nad Váhom, ale aj Bratislavy.

Klubový časopis sa dostal na slušnú úroveň, škoda len, že sa do písania článkov zapája len malá časť členov nášho klubu.

Na záver môžem povedať, ako vyplýva zo správy, že činnosť nášho klubu v minulom roku bola pomerne rozsiahla. Je

však stále čo zlepšovať. Chceme pokračovať všetkým členom, ktorí venovali svoj voľný čas a energiu na zlepšenie klubovej činnosti. Dúfame, že sa všetci aj tento rok pričinia o to, aby sme náš klub dostávali na stále lepšiu úroveň, k čomu všetkým prajeme veľa chuti a elánu.

Správa o klubovej knižnici a návrh výpožičných pravidiel

Blažej Strašifák

Klubová knižnica funguje v našom klube od jeho založenia. Kto sa o to zaujíma, pozná jej vývoj od založenia podnes. Niektorí členovia si pravidelne požičiavajú knihy a časopisy. Tento rok sme do knižnice neinvestovali také čiastky ako minulý rok. Nebolo to preto, že by sme peniaze nemali, ale nevedeli sme koľko budeme potrebovať na sympóziium a z toho dôvodu sme boli zdržanlivejší pri mienaní. Doplnili sme časopis Kaktusy tak, že dnes máme už kompletne všetky vydania. Pokračujeme v odoberaní časopisov Cactaceae etc. aj napriek klesajúcej kvalite tohto periodika. Tiež odoberáme Svět exotických rostlin. Tak ako časopis Kaktusy rád by som doplnil aj všetky čísla časopisu Cactaceae etc. a podnikol som pre to už nejaké kroky. Nie všetci naši členovia sú zameraní jednostranne iba na kaktusy a sukulenty. Sú tu aj záhradkári a pestovatelia iných kvetov. Rôznymi cestami sa ku mne dostali časopisy s pestovateľskou tematikou ako napr. Záhradkár, Kvety a záhrada, kde niektorí naši členovia, hlavne náš predseda prispievajú článkami o kaktusoch. Tiež české časopisy Naše krásna zahrada a Záhradkár, kto-

ré si môžete tiež požičať. Nie sú kompletne podľa ročníkov, ale dá sa tam nájsť veľa zaujímavého.

Pre záujemcov mám pripravený aktuálny zoznam klubovej literatúry. Z dôvodu istých problémov súvisiacich s požičiavaním kníh, chcem navrhnúť pár pravidiel v požičiavaní. Doteraz som bol toho názoru, že keď si niekto požičia knihumôže ju mať tak dlho, dokiaľ si ju nebude chcieť požičať niekto iný. Vyplynula však z toho pre mňa práca naviac, že som musel telefonicky zháňať časopisy, ktoré si niekto ďalší chcel požičať.

Stalo sa, že časopisy či knihy boli požičané aj rok. Stali sa aj také veci, že časopisy si členovia odovzdali medzi sebou a stratil som prehľad, kde, u koho sa nachádzajú. Našťastie sa našli, ale mali sme v minulosti aj taký prípad, že sa stratil časopis a posledne zapísaný člen ho musel zaplatiť. Sú to nepríjemné veci a preto by som chcel tento stav zmeniť. Predpokladám, že týchto pár pravidiel zlepší kultúru a poriadok v požičiavaní našej klubovej literatúry.

Výpožičná doba bude jeden mesiac. V prípade záujmu predĺžiť túto dobu,

bude povinnosťou člena informovať ma o tom. Predĺženie bude zasa len na dobu jedného mesiaca.

Požičiavanie sa bude uskutočňovať u mňa v byte, na schôdzi len vo výnimočných prípadoch, po dohode so mnou.

Knihy a časopisy sa budú vracat' mne osobne. Ak si členovia publikáciu vymenia medzi sebou, sú povinný infor-

movat' ma o tom.

V prípade straty, alebo poškodenia publikácie je člen povinný uhradiť knihu, či časopis v aktuálnej cene.

Bol by som rád, keby ste sa k tomuto vyjadrili a privítal by som aj vaše nápady a pripomienky, ktoré by viedli k zlepšeniu fungovania našej knižnice.

Plán práce na rok 2004

Mário Snopka

- * Uskutoční sa desať členských schôdzí
- * Výstava kaktusov a sukulentov sa uskutoční 14 - 16 mája počas dňa otvorených dverí v Západoslovenskom múzeu v Trnave
- * Klubový zájazd je naplánovaný na mesiac jún do mesta Plzeň a okolia
- * Jesenné stretnutie kaktusárov v Trnave sa uskutoční 4. septembra 2004
- * Pre záujemcov z členov klubu sa zaistí distribúcia časopisov Cactaceae etc. a Kaktusy
- * V roku 2004 bude naďalej vychádzať klubový spravodaj ISLAYA
- * Budeme naďalej prispievať článkami s kaktusárskou tematikou do časopisu Kvety a záhrada

Termíny konania schôdzí na rok 2004

Schôdze sa budú konať pravidelne každý prvý piatok v mesiaci o 17⁰⁰ hod. v budove SDE

9. január	júl – klubové prázdniny
6. február	august - klubové prázdniny
5. marec	3. september
2. apríl	1. október
7. máj	5. november
4. jún	3. december

Pozvánka na výstavu

Mário Snopka

Znova ubehol rok a náš klub začal s prípravou na ďalšiu sezónu. Blíži sa máj a už tradične v tento mesiac poriada náš klub výstavu kaktusov a sukulentov. Tá vlaňajšia sa nám celkom vydarila a chceme nadviazať na úspechy z minulých rokov. V Západoslovenskom múzeu sa nám páčilo a tak aj tento rok sme sa dohodli s jeho vedením na usporiadaní výstavy v priestoroch átria. Po rozhovoroch s vedením sme usúdili že najlepší termín bude počas dní otvorených dverí tohto múzea. Výstava sa bude konať 14 – 16 mája.

Piatok od 8:00 do 18:00 hod
 Sobota od 9:00 do 17:00 hod
 Nedeľa od 11:00 do 16:00 hod

Počas tejto akcie naši členovia zabezpečia rastliny na výstavu, do predaja a tomboly. Tak ako minulý rok, rastliny budú v múzeu najneskôr v stredu, aby sa vo štvrtok len inštalovali. Na každý deň bude mať aspoň 4 – 5 ľudí službu.

Dúfam že aj tento rok nám bude priať počasie a výstava sa vydarí.

Jeden z pohľadov na minuloročnú výstavu

Foto: Martin Mikuš

Kaktusy alkoholici ?

Mário Snopka

Ako už názov napovedá, malo by ísť hlavne o kaktusy, ktoré pijú alkohol.

Niektorí kolegovia tento príbeh už poznajú a hneď im je jasné, o čom bude tento článok.

Celé sa to odohralo už pred dvoma rokmi.

Koncom jesene som, ako každý kaktusár, zazimoval svoje rastliny. Keďže bývam v paneláku, musím hľadať vhodné priestory na uskladnenie. Naukladal som ich do prepraviek a uložil na zimovisko. Toto miesto nie je ideálne, lebo teplota sa tam pohybuje od 12 do 14°C. Prijal by som teplotu asi o 5°C nižšiu. Pri tejto vyššej teplote rastliny viac zosychajú a tak ich, hlavne tie navrúbľované, musím občas mierne zaliať. Robím to raz za mesiac. Buď si prevarím vodu do zásoby, alebo nechám len tak odstáť vo-

du z vodovodu. Potom ju odložím na poličku do pivničky. Bohužiaľ, ten rok si tam odložila manželka vodu na prípravu vaječného likéru v podobnej fľaške. V ten osudný deň som vzal fľašku. Išiel som za svojimi rastlinkami s pocitom, že ich trochu obšľastním čerstvou vodou. Chvíľu polievam a cítim pach alkoholu. V duchu som si pomyslel: „Nieкто tu asi rozliat nejaký alkohol“. Samozrejme, že som pokračoval ďalej. Keď som mal prázdnu asi polovicu fľaše, nahol som sa nad rastliny a ucítil som alkohol. Ovoniám hrdlo fľaše. Na moje prekvapenie ten alkohol tu rozlievam ja. Doma som sa stretol spočiatku s búrlivým smiechom...

Na záver môžem skonštatovať že moje rastliny to prežili. Ani na alkohol sa viac nepýtali.

Arthrocerus Berger

Mário Snopka

Sú to cereusy nižšieho vraztu, často poliehavé, ale hlavne trsovité. Pochádzajú z Brazílie. Často sú husto vyostnené, niektoré s veľmi dlhými stredovými ostňami. Kvitnú v noci, veľmi bohato, viac krát do roka. Kvety sú 7 a viac cm dlhé, väčšinou biele. Zeminu vyžadujú bohatú na humus s množstvom piesku. Nemajú radi priame slnko. V čase rastu ich treba dostatočne zalievať, nemali by úplne vyschnúť. Teplota by nemala klesnúť pod 10°C.

Pri dodržaní týchto podmienok dobre rastú a spoľahlivo kvitnú. Klíčivosť semien je veľmi dobrá a následný rast je v celku uspokojivý. Asi 1 cm za rok, podľa druhu. Semenáčiky nie sú zvlášť háklivé, vrúbľovanie je zbytočné. Možno len **A. microsphaericus**, ktorý je najmenší z rodu a tým by rýchlejšie dorástol do kvetuschopnosti. Horšie je to u tohto druhu so semenami, ktoré sú dosť nedostupné. Ja som ich mal možnosť objednať u firmy Köhres z Nemecka, videl som ich aj v ponuke firmy Haage, taktiež z Nemecka. Ich ponuka sa dosť mení, len dúfam, že sa nájdu aj iné firmy, alebo nadšenci, ktorý budú ponúkať semená týchto rastlín. Nedostatok semien, ale aj rastlinného materiálu zapríčiňuje, že sa skoro vôbec nevyskytujú v zbierkach. Je to škoda, lebo sú to všetko veľmi atraktívne rastliny.

A. microsphaericus (K. Sch.) Berg.

Je to najmenšia rastlina tohto rodu, len 6 cm vysoká, 3 cm široká. Telo má článkovité, tmavo zelené. Ostne má jemné,

krátke, hnedé. Kvety má biele, dlhé 7 cm, 3 – 3,5 cm široké.

A. rondonianus Backebg. et Voll.

Jeho telo trávovo zelené, výška 50 cm, šírka 4 cm. Má asi 12 – 16 rebier. Je husto vyostnené, žltými okrajovými ostníkmi a dlhými stredovými. Stredové môžu dosahovať až 10 cm. Kvety sú dlhé 8 cm a ako jediný zástupca tohto rodu ich má fialovo – ružové.

A. glaziovii (Schum.) N. P. Taylor & Zappi

Túto rastlinu sme v minulosti poznali pod menom **A. campos – porteii**.

Telo má tmavo zelené, čiastočne poliehavé, trsovité, výška 15 cm, šírka 3 cm. Má asi 12 rebier. Ostne má hnedé, neskôr zošednú, až zbelejú. Okrajových 25 – 30, dlhých 0,7 cm a 1 – 2 stredových, dlhých 4 cm. Kvety má biele, dlhé 8 cm. V pôde potrebuje vyšší obsah železa a množstvo vody, lebo rastie na vlhkých stanovištiach.

Môžem spomenúť aj ďalšie druhy z tohto rodu, ktoré narastajú väčšinou do výšky 20 – 50 cm. Sú to rastliny ako **A. melanurus**, **melanurus v. estevesii**, **melanurus v. mello – barretoii**, **itabiriticola**, **odorus**. Zaujímavý je aj **A. spinosissimus** Ktorý je radený ako subgenus **Chapadocereus**.

Arthrocereus glaziovii

Foto: Internet *Arthrocereus spinosissimus* HU328

Arthrocereus rondonianus

Arthrocereus itabiriticola

Foto: Internet

DUCA

Psychoaktívne kaktusy nového sveta

Mário Snopka

V prvých číslach nášho spravodaja sme pravidelne uverejňovali články spojené s internetom. Neskôr sa táto rubrika vytratila. Na klubových schôdzach sa o tom dosť debatovalo a tak sme túto rubriku znovu zaradili.

Stránka, ktorú Vám tu dnes chcem popísať, je zameraná na rastliny, ktoré majú rôzne psychoaktívne účinky. Na internete túto stránku nájdete pod označením: www.biotox.cz. Po otvorení stránky sa Vám zobrazí upozornenie, že táto stránka je na použitie len k študijným účelom a nie navádzanie na užívanie drog. Ďalej, pokiaľ nie ste plnoletý, musíte túto stránku opustiť.

Na začiatku uvidíte toto heslo:

„Od prvopočátků lidské civilizace člověk konzumuje různé látky, které sice nemají žádnou výživnou hodnotu, nicméně rozšiřují jeho vědomí... Při tomto zkoumání vnitřního vesmíru se setkávají divoši ze vzdálených ostrovů či z pouště Kalahari s básníky, filozofy i vědci...“ Louis Lewin Nás samozrejme zaujímajú kaktusy. Keď si kliknete na rubriku kaktusy, pred Vami sa zobrazí tabuľka „Převažující účinky rostlinných drog“. Tabuľku vid' ďalej. Na väčšinu názvov rastlín sa dá kliknúť a zobrazí sa Vám tá určitá rastlina aj s popisom týkajúcim sa názvu, histórie, popisu, výskytu, spôsobu užitia, účinkov a chemické zloženie. Ďalej Vás stránka dovedie aj k ďalším, podobným, ale väčšina je len o rastlinách nesukulentných. Dá sa tu zahrať aj pexeso s motívom psychoaktívnych kaktusov. Pexeso sa dá aj stiahnuť a hrať off line. Celý ten-

to projekt si môžete objednať na CD priamo na tejto stránke.

V skratke Vám predstavím, čo môžete na stránke očakávať:

Latinský názov	<i>Mammillaria senilis</i> , <i>M. heyderi</i> , <i>M. craigii</i> , <i>M. grahamii</i> , <i>M. longimamma</i> , <i>M. pectinifera</i>
Ľudový názov, slang	Wichuriki, Hikuri, Hikuri rosapara, Peyotillo, Cochinito
Čeľaď	Kaktusovité, Cactaceae

História: Několik kaktusů rodu *Mammillaria* (řadí se sem i rod *Dolichothele*) se řadí mezi nejdůležitější "nepravé peyotly" vyhledávané Tarahumary. *M. craigii* nazývají Tarahumarové jako "Peyot de San Pedro" nebo "Wichuri", *M. grahamii* "Hikuri", *M. longimamma* "Peyotillo" nebo "Peotyo", *M. pectinifera* "Cochinito".

Ďalej nasleduje popis, výskyt, spôsob užitia: „Užívajú ich šamani pri zvláštnych obradoch. Kaktus sa rozreže na polovicu, niektoré sa opražia a zjedia sa vnútorné časti dužiny. Najúčinnější časť kaktusu je jeho vrchol, ktorý sa najprv zbaví ostňov. Pri *M. grahamii* sa používajú aj plody.“ Účinky: „Intoxikácia sa prejavuje zostrením a zvýraznením vnímaných farieb až vizuálnymi halucináciami. Potom hlbokým spánkom, v priebehu ktorého vraj človek prebehne obrovské vzdialenosti.“

Na záver je chemické zloženie týchto rastlín. Pod celým týmto projektom je podpísaní **Pablo Honej**.

S - stimulátor		H - halucinogén
	Latinský názov	Ľudový názov
H	<i>Ariocarpus retusus</i> , ...	Hikuli sunáme
H	<i>Astrophytum myriostigma</i> , ...	Peyotillo
H	<i>Aztekium ritteri</i>	Peyotillo
H	<i>Carnegia gigantea</i>	Saguaro
H	<i>Coryphantha compacta</i> , ...	Bakana, Wichuri
H	<i>Dolichotele longimamma</i> , ...	
H	<i>Echinocactus grusonii</i> , ...	Golden barrel cactus
H	<i>Echinocereus triglochidiatus</i> , ...	Hikuri, Pitallito
S	<i>Epitelantha micromeris</i> , ...	Hikuli mulato
H	<i>Gymnocalycium gibbosum</i> , ...	
H	<i>Helianthocereus huacha</i>	
H	<i>Lobivia aurea</i> , ...	
H	<i>Lophophora williamsii</i> , ...	Peyotl, Hikuli
H	<i>Mammillaria senilis</i> , ...	Wichuriki
H	<i>Neoraimondia gigantea</i>	
H	<i>Notocactus ottonis</i>	
H	<i>Obregonia denegrei</i>	Peyotillo, Obregonia
H	<i>Opuntia imbricata</i> , ...	Cardón, Abrojo
H	<i>Pachycereus pectan – aboriginum</i>	Cawe, Wichowaka
H	<i>Pelecyphora aselliformis</i> , ...	Peyotillo
H	<i>Pereskia tempicana</i>	
H	<i>Pereskopsis scandens</i>	
H	<i>Polaskia chende</i>	
H	<i>Solisia pectinata</i>	Peyotillo, Cochinito
H	<i>Stetsonia coryne</i>	
H	<i>Strombocactus disciformis</i>	
H	<i>Trichocereus ...</i>	San pedro
H	<i>Turbincarpus pseudomacrochele</i>	Peyotillo
H	<i>Wigginsia erinacea</i>	

prepúšťa túto časť slnečného žiarenia minimálne. Svetla je síce dost (podľa našich očí), kvalita je však výrazne zmenená. A to sa neodvažujem porovnávať intenzitu žiarenia u nás a v nadmorskej výške okolo 2 000 m. n. m., ktorá nie je na náleziskách až taká zriedkavá. Musíme si uvedomiť, že rastliny vo voľnej prírode sú vystavené celoročne priamemu slnečnému svetlu, filtrovanému možno len tieňom nejakej krycej rastliny, či kameňom. Neustále však na ne dopadá odrazené svetlo oblohy a hlavne nie sú pol roka uložené v priestore na zimovanie. Prestaňme už konečne zneužívať schopnosť týchto rastlín prežiť vegetačný kľud bez prístupu svetla a hľadáme možnosti, ako toto kritické obdobie našim zverencom spríjemniť. A sme pri novej téme – vegetačný kľud. Prečo by mali naše rastliny odpočívať také dlhé obdobie, zosychať a mať problémy s jarným prebúdzaním. Áno, s dĺžkou dňa asi nespavíme nič, jeho predlžovanie prisvetľovaním je nereálne. Myslím si však, že investícia do zariadenia umožňujúceho predĺžiť vegetačnú dobu do polovice novembra a začať začiatkom marca sa určite výrazne prejaví na kondícii celej zbierky. Táto myšlienka ma prenasleduje celé roky, jej realizácia je však zatiaľ v nedohľadne. Ale späť k svetlu. Riešeni ako ho dodať v požadovanom množstve a kvalite je niekoľko a záleží na našich možnostiach a schopnostiach ako sa s týmto problémom vysporiadame. Pokiaľ chcete realizovať stavbu skleníka resp. v dnešnej dobe modernejšieho zariadenia krytého plastom zvažte možnosť prekrytia Vášho stánku materiálom prepú-

šťaúcim UV žiarenie na báze plexiskla. Uvedené materiály sú dnes vyrábané i vo forme komôrkových dosák, preto sa nemusíte vzdať výhody tepelnoizolačných vlastností. Nie je to však lacný špás. Ideálom by bolo zariadenie umožňujúce sezónne vystavenie rastlín priamemu slnečnému žiareniu a čerstvému vzduchu. Počas zimného obdobia môžu rastliny v takomto zariadení naplno využiť sporé slnečné žiarenie našej zemepisnej šírky. Zároveň nám takýto stánok umožní zvyšovať zimovaciú teplotu, čo je výhodné zvlášť za slnečných dní. Prechodný vzostup dennej teploty aj cez 20 C nepôsobí v zimnom období vôbec negatívne. To je však ideál a k ideálom máme väčšinou ďaleko. V každom prípade sa však snažme zimovať rastliny na svetle, to je investícia, ktorá sa nestratí. U takto zimovaných kaktusov je prechod do vegetácie plynulejší, bez zbytočných stresov a popálenín. Nezabúdajme, že mnohé rastliny s obľubou kvitnú v zimnom období a pre správny vývin kvetov a zrelosť peľu je predjarné slnko veľmi potrebné. Pokiaľ rastliny prenášame na letné stanovište, zvažte po ustálení počasia možnosť letnenia, či už formou vyst'ahovania časti zbierky do voľného priestoru, alebo čo bude asi bezpečnejšie, možnosť odstránenia krytu a vystavenie rastlín po určitú dobu priamemu slnečnému žiareniu. Vlastnú techniku si musí odskúšať každý sám, podmienky jednotlivých zbierok sú rozdielne, vždy však treba dávať pozor na letné horúčavy, pri ktorých sa ani lístok na strome nepohne. Sprievodným kladom takejto kultúry je možnosť prístupu čerstvého vzduchu a jeho neustály

pohyb. Svetlo a vzduch by sme mali ako tak v suchu, presunieme sa pod zem, konkrétne pod povrch substrátu v pestovateľských nádobách. Priznajme si, že ich obsah sa niekedy ani substrátom nedá nazvať. Ruku na srdce, tiež by sa nám nepáčilo, keby nás niekto celý život nútil chodiť v tých istých malých topánkach (obdivujem čínske princezné) po horúcom piesku. Myslím, že tak sa cíti koreňový systém v miniatúrnom kvetináči vystavený priamemu slnečnému žiareniu. Zo skúsenosti môžem potvrdiť, že zdravá rastlina dokáže dokonale prekoreniť i nezvykle veľký objem substrátu, pokiaľ je ten dostatočne priepustný a vysychavý. Limitujúcim faktorom nie je ani tak objem ako výška stĺpca zeminy, s tou to neodporúčam preháňať. Pokiaľ sa Vám predsa len zdá nádoba priveľká, zasad'te do nej viacero rastlín, uvidíte ako im bude spolu veselo. Starí praktici vedeli prečo ponárajú rastliny v kvetináčoch do rašeliny (priznám sa, že v tejto sezóne to

skúsím zrealizovať i ja). Argumentujete, že rastliny v prírode nikto nikdy nepresádza. Máte pravdu, ale pozor na to, že hovoríte v prírode. Aj holá skala podlieha vplyvom poveternostných vplyvov výrazným zmenám, rozpadá sa, uvoľňujú sa z nej minerály a zároveň sa odplavujú škodliviny vzniknuté činnosťou jej koreňového systému. Tento proces nemôžeme s degradáciou substrátu prebiehajúcou v uzavretom priestore skleníka vôbec porovnávať. Presádzajme preto pravidelne, do zdravého priepustného substrátu. Presádzanie je fantastická príležitosť na detailné prezretie rastlín svojej zbierky, na ich dôkladnú zdravotnú prehliadku a často aj inventarizáciu. Tú trochu bolesti vydržíte. Tak už je to von. Keď ma na budúce kopne múza a sadnem za klávesnicu, môžeme si zapolemizovať trochu konkrétnejšie. Trebárs o zdravom a priepustnom substráte.

Želám veľa úspechov.

Rastliny pestované len pod krytom pred dažďom

Foto: Blažej Strašifák

Venezuela

Mário Snopka

Tento štát obmýva na severe KARIBSKÉ MORE a na severovýchode ATLANTICKÝ OCEÁN. Susedí na východe s GUAIANOU, na juhu s BRAZÍLIU a na západe s KOLUMBIU. Rozprestiera sa od 12°02' severnej šírky až 0°84' severnej šírky a 59°22' až 73°27' západnej dĺžky. Celková rozloha Venezuely je 912 050 km². Hlavné mesto Venezuely je CARACAS s viac ako 3 mil. obyvateľov, ktoré je zároveň prístavným mestom. 75% obyvateľstva Venezuely tvoria domorodí MESTICI. Najväčšou riekou je ORINOKO. Na väčšine rozlohy štátu sa rozprestierajú hory. Na severe sú to ANDY. Od stredu štátu až na juh sa rozprestiera GUAIANSKÁ VRCHOVINA. Na juhu štátu je to tiež AMAZÓNSKY PRALES. Stred Venezuely je väčšinou pokrytý lesným porastom, alebo trávnatými savanami. Najvyšším vr-

chom je BOLÍVAR PEAK (5007 m) na severe v CORDILLERA DE MÉRIDA. Vo Venezuele vládne tropická klíma. Na severe pri pobreží sa celoročne pohybuje teplota medzi 18°C až 27°C. Na ostatnom území je to 21°C až 29°C. samozrejme že v horách je to menej, podľa nadmorskej výšky. V hlavnom meste Caracas spadne priemerne 833 mm zrážok ročne, v meste MARACAIBO len 577 mm. Najviac zrážok však spadne na juhu v Guaianskej vrchovine. Mesto Maracaibo leží tiež na severe, pri hraniciach s Kolumbiou. Celý štát je pretkaný veľkým množstvom riek, ktoré stekajú z hôr do vnútrozemia.

Venezuela nie je štátom v ktorom by bolo veľké množstvo kaktusov. Väčšinou sem prichádzajú turisti za dobrodružstvom pri splavovaní Orinoka. Chodia sem aj nadšenci pre turistiku, ale aj zbe-

Auyán Tepuy v Guyanskej vrchovine

Foto: Internet

rači tilandsií.

Kaktusová flóra tu nie je tak rozvinutá ako v okolitých štátoch.

Acanthocereus pentagonus je poliehavý cereus, nie veľmi vábneho vzhľadu. Má stonky dlhé, aj niekoľko metrov výrazné rebrá, väčšinou 3 – 5. Vyostnenie je redšie. Ostne sú krátke, len stredový môže byť dlhý do 4 cm. Kvety sú dlhé asi 20 cm, bielej farby. Kvitne v noci. Asi najrozšírenejšie kaktusy vo Venezuele sú epifity. **Epiphyllum phyllanthus** a **E. oxypetalum** sú výborne prispôsobené na prežitie v korunách stromov. **E. oxypetalum**

má valcovité stonky, dlhé až 3 m. Listové výhony sú široké 10 – 12 cm. Kvety má dlhé 25 – 30 cm, široké 12 cm. Kvitne v noci. Kvety sú biele. **E. phyllanthus** má valcovité stonky s plochými okrajmi. Listové výhony sú široko vrúbkované, široké do 7 cm. Kvitne v noci. Kvety sú dlhé 25 – 30 cm, bielej farby. Najzaujímavejšie rastliny z tohto štátu sú asi melokaktusy. Rastie tu niekoľko druhov. Veľmi pekný je **Melocactus caesius**.

Epiphyllum oxypetalum

Foto: Internet

Melocactus caesius

Foto: Internet

Má zelenomodrú epidermis a žlté vyostnenie. Biele cefárium pokryté hustými žltými štetinami, s ktorého vyrastajú ružové kvietky. Nemenej zaujímavé sú **Melocactus lobelli** s hustejším vyostnením a zelenou epidermis a **M. andinus**, tiež nazývaný **gruberi**.

Melocactus lobelli

Foto: Internet

Ako všade po celej Severnej a Južnej Amerike aj tu rastú opuncie. Najrozšírenejšia vo Venezuele je **Opuntia dillenii**

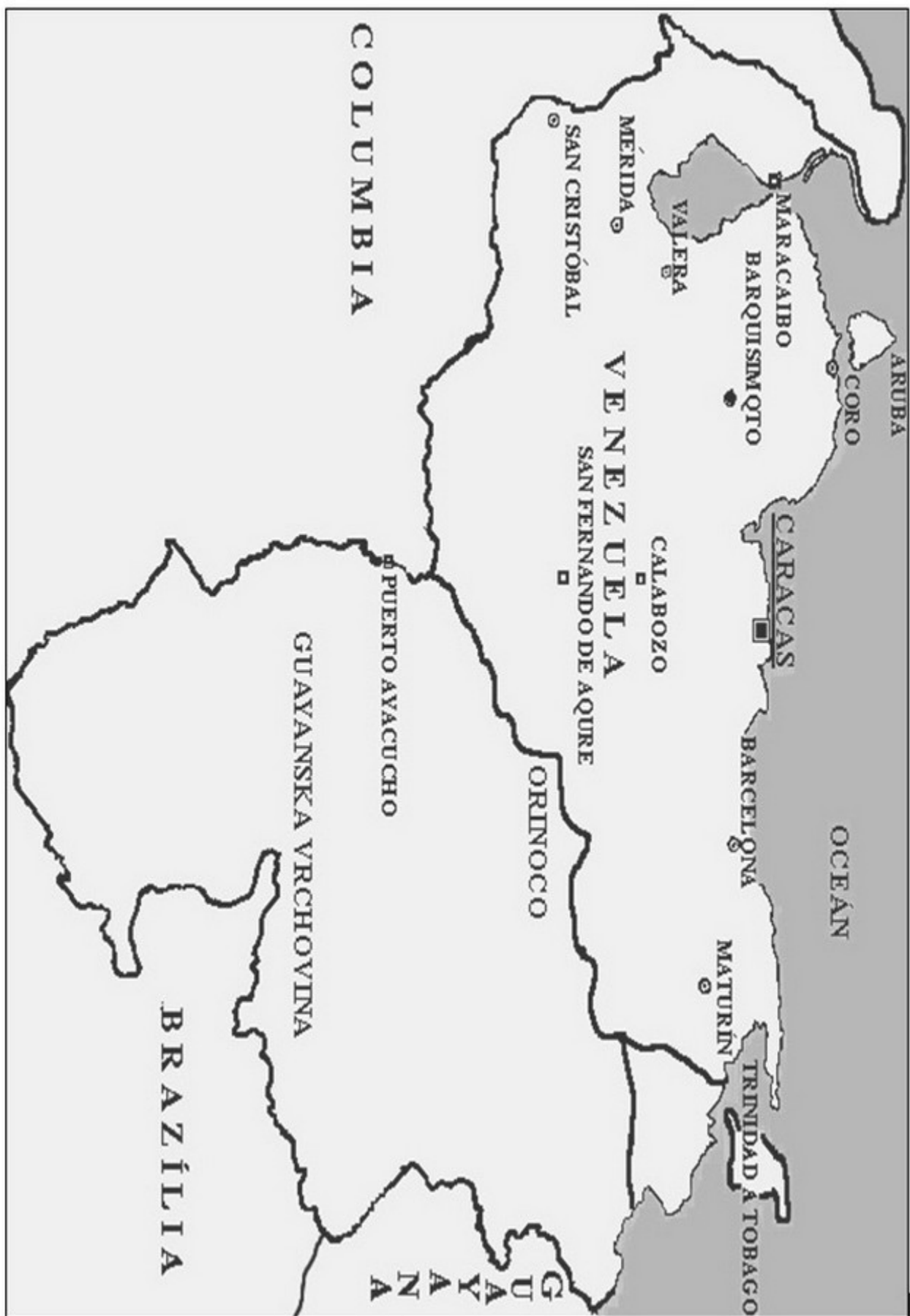
Opuntia dillenii

Foto: Internet

s veľmi veľkými, takmer bezostnými článkami. Kvety má svetložlté, dlhé až 8 cm. Rastie tu tiež **O. lanceolata**. Je to stromovitá rastlina, vysoká viac ako 2 m. Na článkoch má 1 – 2 belavé ostne, dlhé asi 1 cm. Tieto ostne neskôr opadávajú. Kvety má žlté, dlhé 6,5 cm. Krovitý epifyt s previsnutými stonkami dlhý až 1 m je **Rhipsalis cassutha**. Články má valcovité dlhé 10 – 50 cm, ale široké sotva 2 – 4 mm. Kvety má žltkastobiele dlhé asi 5 mm. Areál rozšírenia tejto rastliny je obrovský, od USA po Brazíliu. Nájdeme ju aj v Južnej Afrike.

Rastie tu aj akási cereus, o ktorom sa mi nepodarilo nič zistiť, asi len toľko že je dosť ničný zvieratami, ale aj rôznymi škodcami.

Venezuela, ako som už spomínal nieje pre kaktusárov veľmi zaujímavá, skôr pre milovníkov prírody ako takej.

Mammillaria therezae

Mammillaria luethy

Foto a zberka: *Martin Mikuš*